

JUBILEUMREDE **TIEN JAAR P10**

Door Ellen van Selm

Voorzitter P10 & burgemeester gemeente Opsterland

Dames en heren, beste P10-ers

Beter scoren dan een tien kan niet, een tien is het hoogst haalbare cijfer. Het cijfer staat voor ons centraal; we zijn immers begonnen met tien en we vieren dat we dit jaar tien jaar bestaan. Inmiddels zijn we met zeventien, veel meer dus dan het hoogst haalbare. En wat fijn dat u er alle zeventien bent vandaag. Welkom!

Tien jaar worden is volgens ons reden voor een feest. En dat is -in dit gezelschap- gemakkelijker gezegd dan gedaan; feest vieren. Want wij plattelanders houden niet van tierlantijnen. 'Typisch P10' noemen we dat, die houding van 'laten we vooral normaal doen'. En die houding is een van de dingen die ons bindt op het platteland; wij houden niet van overdreven gedoe, borstklopperij, opscheppen, en doen of je belangrijk bent. En doe je dat wel dan word je - afhankelijk van de streek- heimelijk in het vuistje of vierkant in het gezicht uitgelachen.

En dan dames en heren... dan besta je dus als netwerk tien jaar en wil je daar eigenlijk wel 'iets' aan doen. Gelukkig voelt de jubileumcommissie onze plattelands-aard haarfijn aan. Zij bedacht en organiseerde een programma dat heel goed aansluit bij de P10-doelstellingen, namelijk: kennis en ervaring delen, netwerken én lobbyen voor het platteland.

De jubileumviering valt dan ook uiteen in drie daarop aansluitende delen.

Vandaag is een dag voor onszelf als P10-gemeenten, om terug te blikken, te netwerken, kennis en ervaringen te delen, onderlinge verhoudingen te verbeteren en om het platteland te vieren. Dus: leve ons!

In het najaar vieren wij ons tienjarig bestaan nog een keer in Brussel tijdens een bijeenkomst gericht op de Europese lobby. En ten slotte presenteren wij onszelf op 29 november in Den Haag met een mooi plattelands-onderzoek en maken we daar de verbinding met andere bestuurders van Nederland.

TERUGBLIK

Podium in Brussel en Den Haag blijft nodig om aandacht gericht te houden op ons platteland. Het is dan ook precies om die reden dat wijlen burgemeester Henk Aalderink van Bronckhorst tien jaar geleden, in 2008, startte met het netwerk van plattelandsgemeenten. De kiem was het groeiende onbehagen over het feit dat het platteland zo onderbelicht bleef. Waar veel aandacht, tijd en geld gestoken werd in de uitbreiding van de steden, de stedelijke voorzieningen en het bestrijden van stedelijke problemen, werd het platteland vaak vergeten. Vanuit onze kracht wilde Aalderink zich inzetten voor ons platteland. Zijn motto was dan ook 'het platteland is niet zielig'.

Hij belde begin 2008 een aantal burgemeesters van grote plattelandsgemeenten en wist de Drentse gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn en Westerveld, het Friese Opsterland en Ooststellingwerf, het Gelderse Berkelland en Bronckhorst en de Zeeuwse gemeenten Hulst, Sluis en Schouwen-Duiveland op te warmen voor vereniging in een bevlogen netwerk van plattelandsgemeenten.

In de eerste jaren van de P10 zette Henk Aalderink zich vooral in om de P10 onder de aandacht te brengen. Dat lukte goed; overal stapte hij op af en hij opende deuren in Den Haag en in Brussel. Hij zat zelf in het VNG-bestuur en hij wist ook daar het platteland goed voor het voetlicht te krijgen. Gesteund door de achterban uit het netwerk was dat een zeer effectieve deelname.

Wij zijn Henk Aalderink dan ook zeer erkentelijk voor het oprichten van dit netwerk, voor zijn strategische inzichten en voor het werk dat hij als bestuurder voor het platteland heeft verricht.

Bovendien zijn we trots op de destijds verzonnen naam: de P10. Want die is en blijft subliem gekozen, stevig én met een knipoog naar de groten: de G4 en de G27. En zoals wij gewend zijn blijven wij wel gewoon. Gewoon de P10 (in plaats van de G27, die eerst de G15, later de G32 en onlangs de G40 werd). Tien is immers al het hoogst haalbare. Al gaan we wel voor die griffel! Die halen we met inhoud, met kennis en met lobby. Wij bouwen en werken gewoon verder op ons geboortegetal, ons sterke merk, en wij blijven: de P10 voor het platteland.

TYPISCH P10

Maar wat is dat nou precies, de P10 zijn? Wat bindt en siert ons, waarin vinden we elkaar, wat is nou typisch P10? We lieten het na vijf jaar P10 al eens onderzoeken. En met het rapport 'Typisch P10' op tafel heb ik een profielschets van de P10'er gemaakt.

Gechargeerd komt het erop neer dat op ons platteland met name de wat oudere Nederlanders wonen. Ze zijn er altijd gebleven of komen er –'t liefst in paren- om van hun pensioen te genieten.

Voorzieningen zijn er maar u moet er wel echt even uw best voor doen. Tenzij u in Hulst of Sluis woont, dan heeft u echt pech. Nou ja... met veel banen voor de nog werkende P10'ers in sterrenrestaurants en het toerisme en met zee voor de deur, is 'pech' natuurlijk ook weer relatief. Maar de reisafstand tot voorzieningen is in deze gemeenten het grootst.

Het aantal jonge gezinnen is in de P10-regio lager dan in bijvoorbeeld de G40 gemeenten. Dat er weinig jongeren wonen heeft dan weer als voordeel dat we ook minder te maken hebben met de bijbehorende problemen. Die mooie e-bikes blijven staan waar u ze geparkeerd heeft.

En dat we zoveel gepensioneerden aantrekken is maar goed ook. Want voor werk moet u in de P10 regio uw best doen. Banen zijn er, met name in de horeca, zorg of in conjunctuurgevoelige sectoren als de bouw of transport, maar er moet wel een flink eind voor gereisd worden. Tenzij u natuurlijk in de landbouw werkt, dan heeft u dichtbij huis alle ruimte om het vak uit te oefenen. Ruimte in hectaren welteverstaan want u heeft ondertussen wel met heel veel regels te maken.

Typisch P10 is ook dat we over het algemeen best gezond zijn. Bovendien hebben we in onze gemeenten een bovengemiddeld aantal huisartsen paraat voor als het toch even niet lekker gaat. Met name in de gemeente Westerveld bent u erg goed voorzien op dat gebied, daar zijn meer huisartsen dan hunebedden.

Echt oud worden doet u trouwens in mijn gemeente, daar gaat u langer mee dan gemiddeld. Het is niet voor niets dat ik daar graag burgemeester wilde worden. MEER PLATTELAND / TROTS OP DE P10

De grootste vreugde van een plattelandsgemeente is ook gelijk de

reden waarom ik voorzitter wilde worden van de P10: de grote oplossingsgerichtheid van het platteland en het zelforganiserend vermogen.

Hier zijn mensen gewend gebruik te maken van ieders talenten. Iedereen kan iets en iedereen doet ook iets. Je mag aan de zijlijn staan, maar als je iets wilt doen kan dat altijd. Mensen van het platteland laten hun oren niet in eerste instantie hangen naar de gemeente of de overheid, maar zijn gewend hun eigen boontjes te doppen. Dat stoelt vaak op een optimistisch en tikje eigenwijs wereldbeeld, en ik moet u zeggen dat dat ook goed matcht met mijn persoon.

VOORBEELDEN

In mijn eigen gemeente Opsterland hebben we prachtige voorbeelden van plattelandsinitiatieven die draaien op het zelforganiserende vermogen:

Het dorp Jonkerslân bijvoorbeeld, een dorp met 300 inwoners is het meest "witte" gebied van Nederland. Die kleuraanduiding betekent -zoals u weet- dat daar geen snel internet is en dat er ook geen interesse vanuit het bedrijfsleven is om dat te veranderen. Wat er wel is, is een aantal actieve, jonge zelfstandig ondernemers. Zij keken met lede ogen een aantal jaar naar de aanpak van provincie en gemeenten die maar wat aan het koekebakken waren met dat snelle internet. 'Dat kan anders', dachten ze en ze startten hun eigen snel internet-project. Die snelheid moest niet alleen in het internet, ook in de aanpak kwam een ontzettende vaart: twee weken geleden werd het contract gesloten en nu liggen de kabels al in de grond. Meedoen kost wel geld en ook daaruit blijkt het oplossingsgericht denken, want gezinnen die de investering niet in een keer kunnen betalen, lenen dat van dorpsgenoten.

En er wordt meer ondernomen in Jonkerslân. Het dorp vroeg of ze hun dorps huis mochten ruilen voor het oude schoolgebouw. Wij als gemeente hebben daaraan meegewerkt. Het dorp zamelde 15.000 euro in door spullen uit het dorp te verkopen in een pop-up winkel, kluste meer dan 6500 uren om het gebouw om te toveren tot een gemeenschapsplek met een theaterzaal, een huiskamer, een biljartruimte en een grote keuken. Dit fantastische gebouw mocht ik vorige week openen en is echt van heel Jonkerslân. Iedereen deed iets, van klussen tot flessen inzamelen, van schilderen tot plannen bedenken en van koffieschenken tot vaatwassers installeren.

Ik weet zeker dat u dit soort voorbeelden ook in uw dorpen en in uw eigen gemeenten kent. Het zijn die inspirerende en sprekende voorbeelden die ons deden besluiten de Henk Aalderink-prijs in het leven te roepen. Het is de prijs waarmee we willen laten zien aan heel Nederland dat het hier bruist en dat er ontzettend veel energie en talent zit op het platteland. Bovendien geeft de prijs ons de mogelijkheid projecten op het podium te zetten, zonder dat we er te veel aankomen. Want het is ambivalent; aan de ene kant wil je dit aan iedereen laten zien en aan de andere kant gedijen dit soort mooie initiatieven juist bij de beslotenheid van het dorp.

Afgelopen jaar won het project Naoberkracht uit Witteveen. Daar zorgt het hele dorp er samen voor dat alle inwoners er -zo lang ze dat willen- prettig kunnen blijven wonen. Bij ons op het podium vorig jaar vertelden ze het verhaal van de geit, een verhaal dat de essentie van het project precies benoemt. Want toen de eerste arbeiders in 1926 naar Witteveen werden gehaald om het gebied van "moeras" te veranderen in bewoonbare en te bebouwen grond, kregen alle 50 gezinnen van de minister een eigen geit. De uitdaging was natuurlijk het dier in leven houden en te voorkomen

dat het in het moeras zou wegzakken. In Witteveen staat de geit symbool voor eensgezinde zelfredzaamheid waar het dorp -nu bijna 100 jaar later- nog steeds trouw aan is.

In tien jaar P10 is er meer gedaan dan het uitreiken van mooie en belangrijke prijzen. Een van de hoogtepunten was de studiereis die we in 2015 maakten naar Denemarken. We lieten ons inspireren door de plattelandsaanpak van Noord-Jutland, een regio die al langer te maken heeft met krimp.

De belangrijkste les van dit bezoek was dat nauwe samenwerking en het creëren van kansen vaak meer waard is dan geld. Lang niet alle initiatieven hebben daar behoefte aan of zijn met geld geholpen. Juist de kracht om bij te dragen met kennis en energie laat kleine ideeën opbloeien tot grotere ontwikkelingen. Dat sprak uit het Deense voorbeeld zo tot onze verbeelding.

Voor de nieuwe tweede Kamerleden ontwikkelden we vorig jaar ons paper 'Ruimte voor oplossingen'. Daarin bieden we ons belangrijkste gemeengoed ruimte aan. Want naast veel prachtige leefbaarheidsprojecten hebben we ook heel concreet hectaren. En daarmee bieden we voor heel Nederland ruimte voor oplossingen op ons platteland. Bijvoorbeeld voor ontspanning en recreatie, voor het opwekken van duurzame energie. Maar ook voor de circulaire economie, het opvangen van overtollig water, het verbouwen van grondstoffen en voedsel is bij ons ruimte die er in de grote stedelijke gebieden niet is. We hebben elkaar nodig, we zorgen samen voor Nederland. 'Opposites attracts' en zo zou dat ook moeten gelden voor stad en platteland.

WAT GAAN WE DE KOMENDE TIEN JAAR DOEN

We blijven inzetten op lobby vanuit het gedachtengoed dat het platteland er mag zijn. Dat hebben we verwoord in onze Strategische Agenda die stoelt op drie programmaliijnen:

De eerste is: Aantrekkelijk platteland – gericht op onszelf en wat we moeten doen om het platteland aantrekkelijk te houden.

Bijvoorbeeld het snelle internet

Tweede is: Maatwerk platteland – gericht op de nationale overheid en wat die moet doen om te zorgen dat wij geen nadeel ondervinden van onze schaalgrootte. Bijvoorbeeld de kosten voor de jeugdzorg, en een rechtvaardige uitkering uit het gemeentefonds

Ten derde: Samenspel stad en platteland. Dit laatste aspect zal de komende jaren steeds belangrijker worden. Wij zijn als P10 de afgelopen tijd allianties aangegaan met verschillende partijen, waaronder de krimpprovincies K6, de beweging Renaissance van het Platteland, en de G40, waarin we spreken over Nederland in Balans, over hoe stad en platteland zich tot elkaar verhouden en op welke manier we als stad en platteland afhankelijk van elkaar zijn.

We zijn ook steeds meer actief in Europa, hebben bestuurders uit onze gelederen op 2 belangrijke posten in het Comité van de Regio's. Een actueel voorbeeld is de inbreng die wij als P10 hebben in het Europees Gemeenschappelijk Landbouw Beleid.

WAT HEBBEN WE DAAR VOOR NODIG

Dames en heren, de P10 blijft nog steeds nodig. De neiging tot "stads kabinetsbeleid" die de P10 signaleerde is helaas niet verdwenen. Wel hebben wij in de tussentijd als P10 een goede uitgangspositie om te zorgen dat we meepraten aan de juiste

tafels. We hebben uitstekende relaties met de VNG die de P10 met raad en daad ondersteunt.

Om in beeld te blijven en mee te doen blijft veel inzet nodig vanuit het platteland om het plattelandsbelang onder de aandacht te houden in Den Haag. Daar kunnen we allemaal aan bijdragen. Daarom eindig ik deze toespraak met twee oproepen:

De eerste oproep is aan u: we redden het nog steeds dankzij de inspanning van velen in onze aangesloten gemeenten. Dat vraagt overigens wel blijvende aandacht. We kunnen alleen zo werken als in ons aller organisaties de bereidheid bestaat om mensen werk voor de P10 te laten doen. Dat betekent niet per definitie formatie vrijspelen, maar vooral de bereidheid om op te trekken met andere P10-gemeenten en werk dat je toch al doet, nu ook voor de P10 te doen. Ik doe een appel op alle directeuren/ gemeentesecretarissen om in hun organisaties de P10 levend te houden en mensen ook voor de P10 in te zetten.

Ook de politieke lobby vraagt inzet van ons allen. Ik vraag bestuurders daar ook oog voor te houden. Zelf zit ik iedere maand in Den Haag en daar volg ik gelegde contacten graag op.

Ik roep Den Haag op om daadwerkelijk oog te krijgen voor de behoeften van het platteland.

Al lange tijd pleit de P10 voor een Agenda Platteland. Een Agenda Platteland waarin we gezamenlijk plannen smeden voor de uitdagingen waar het platteland voor staat. Net zoals er een Agenda Stad bestaat. De noodzaak van die Agenda Platteland is er om ons mooie platteland vitaal en leefbaar te houden. Met de komst van het Interbestuurlijk Programma, waar Vitaal Platteland een onderdeel van is en waarin de P10 volop meedoet, wordt mogelijk een goede stap gezet naar een dergelijke Agenda Platteland. De P10 levert dit najaar een belangrijke bijdrage aan de

inhoud van die Agenda Platteland. Dat doen we met de uitkomsten van het plattelandsonderzoek dat wij nu door de Wageningen Universiteit laten uitvoeren en in het najaar aan de Minister zullen aanbieden.

AFSLUITING

Ik sluit af.

Zonder aan borstklopperij te doen kan ik zeggen: Er gaat niets boven de P10! Bedankt voor uw bijdrage aan de P10 en bedankt voor uw aandacht.